

Saksan Liittotasavallan lapsilisäjärjestelmään ehdotetut muutokset

SIRKKA-LIISA KOLEHMAINEN

Syksyllä v. 1966 valmistui kahden vuoden työn tuloksena laaja Saksan Liittotasavallan sosiaaliturvaa koskeva ohjelma. Kyseisen ohjelman laatimisesta vastasivat seitsemän tunnettua professoria, joilta Liittotasavallan hallitus oli pyytänyt sosiaaliturvan uudelleen järjestämiseen liittyvää lausuntoa. Professorien suosituksessa paneudutaan kaiken muun ohella perusteellisesti myös lapsilisäkysymyksiin.

Voimassa olevan lapsilisäjärjestelmän perusteella maksetaan Liittotasavallassa lapsilisää porrastettuna toisesta lapsesta alkaen kumminkin siten, että toinen lapsi ei ole oikeutettu lapsilisään, jos vanhempien yhteenlasketut tulot ylittävät 7.800 DM.

II lapsi	25 DM/kk
III »	50 »
IV »	60 »
V »	ja seur.	70 »

Lapsilisien lisäksi myönnetään palkanauttijoille myös verohuojennuksia, joiden määrä on riippuvainen lapsiluvusta ja palkan suuruudesta.

Taulukossa 1 on esitetty veron määrä III veroluokassa ja eri tuloluokissa lapsiluvun mukaan.

Taulukko 1. Veron määrä III veroluokassa tuloryhmittäin lapsiluvun mukaan nykyisessä järjestelmässä.

Tulo DM/kk	Lasten lukumäärä						
	0	1	2	3	4	5	6
430	0	0	0	0	0	0	0
530	19	0	0	0	0	0	0
670	46	27	0	0	0	0	0
820	75	56	29	0	0	0	0
970	103	84	57	29	0	0	0
1120	132	113	86	57	29	0	0
1270	160	141	114	86	57	29	0

Tuloverotuksessa saadaan verotettavasta tulosta vähentää ensimmäisestä lapsesta 1.200, toisesta 1.680, kolmannesta ja kustakin seuraavasta 1.800 DM. Kun tuloveroasteikko on suhteellinen 16.000 DM vuosituloon asti, saadaan verotuksessa huojennusta ensimmäisestä lapsesta 20 DM, toisesta 28 DM, kolmannesta ja kustakin seuraavasta 30 DM kuukaudessa. Nykyistä järjestelmää voidaan hyvällä syyllä kutsua kaksinaisjärjestelmäksi (Dual-System), koska perhekustannusten tasaaminen toteutetaan samanaikaisesti kahta eri tietä lapsilisien ja verohuojennusten kautta. Kokonaistaseus saadaan laskemalla mainitut tekijät yhteen:

Lasten jär- jestysluku	Lapsi- lisä	Veronhuo- jennus	Yhteensä
I	—	20	20
II	25	28	53
III	50	30	80
IV	60	30	90
V	70	30	100

Komitean suosituksessa puututaan nykyisen järjestelmän suurimpaan heikkouteen; nimittäin veronhuojennuksiin. Nämä ovat antaneet komitean jäsenille hyvän lähtökohdan tutkimukseen. Kuten edellä esitetystä taulukosta 1 havaitaan, lapsivähennykset eivät lisää palkanauttijan käytettävissä olevia tuloja sellaisessa tapauksessa, jolloin hän ei maksa tuloveroa. Esimerkiksi, jos henkilöllä on tuloa 530 DM/kk:ssa (kts. taulukko 1), hän joutuu maksamaan siitä veroa 19 DM /kk:ssa. Jos hänellä on yksi lapsi, tästä tulosta ei peritä veroa. Tällöin henkilö ei voi saada veronhuojennusta, koska hän ei maksa verojakaan.

Komitea ehdottaa, että lapsilisen muodostaisi nykyisin maksettu lapsilisiä lisät-

tynä nykyisellä veronhuojennuksella. Lisäksi ensimmäinenkin lapsi olisi oikeutettu tähän yhdistettyyn tukeen. Lapsilisät olisivat siten seuraavat:

I lapsi	20 DM/kk
II »	50 »
III »	80 »
IV »	90 »
V »	100 »

Kyseiseen lapsilisään olisi oikeutettu jokainen lapsi siitä riippumatta, onko vanhemmilla verotettavaa tuloa vai ei. Lapsilisän maksamisen tulisi tapahtua palkanmaksun yhteydessä siten, että työnantaja alentaa veronpidätystä lapsilisän verran ennalta laadittujen verotaulukkojen ja uusitun verokirjan mukaan. Esim. henkilö, jolla on 1212 DM tuloa kuukaudessa ja kaksi lasta, maksaisi veroa taulukko 2:n mukaan 79 DM kuukaudessa ja saisi lapsilisää 70 DM kuukaudessa. Uuden järjestelmän mukaan hänen tarvitseekin maksaa veroa vain 9 DM kuukaudessa. Henkilöille, joilla palkan pienuuden tai lapsiluvun perusteella ei ole verotettavaa tuloa, maksettaisiin lapsilisää suoraan valtion varoista. Samoin voidaan joutua osittain korvaamaan lapsilisä silloin kun veronalennukset ovat lapsilisää pienemmät.

Lapsiluvusta ja tuloryhmistä johtuvat veronhuojennukset jäisivät voimaan, kumminkin komitean ehdotuksen mukaan nykyistä tehokkaammin porrastettuina.

Kun verrataan ehdotettua järjestelmää voimassa olevaan, niin ehdotetut muutokset vaikuttavat seuraavasti.

1. Ensimmäinenkin lapsi tulisi nyt saamaan lapsilisää, t.s. kaikki ensimmäiset lapset saisivat lapsilisinä saman edun, jonka veroa maksavat nykyisin saavat veronhuojennuksina.
2. Tuloraja poistuisi toisen lapsen kohdalta.
3. Erikoisen voimakas vaikutus on sillä, että kaikkiin ehdotettuihin lapsilisiin sisältyisi myös nykyisin myönnettävä veronhuojennus. Tällöin myöskin ne

Taulukko 2. Veron määrä vero--luokassa III tuloryhmittäin lapsiluvun mukaan ehdotetussa järjestelmässä.

Tulo DM/kk	Lasten lukumäärä					
	0	1	2	3	4	5
430	0	0	0	0	0	0
530	19	0	0	0	0	0
799	70	51	0	0	0	0
1212	149	130	79	0	0	0
1679	239	219	167	88	0	0
2197	359	334	276	192	100	0

henkilöt, jotka nykyisin eivät pääse osallisiksi näistä veronhuojennuksista tulojensa pienuuden tai lapsiluvun perusteella tulisivat saamaan kyseisen veronhuojennuksen.

4. Verovapaa toimentulominimi kohoaisi tuntuvasti nykyisestä varsinkin monilapsisten perheiden kohdalla, t.s. tulo-verosta vapautuisi moni sellainen perhe, joka nyt on veron piirissä.
5. Lapsilisäjärjestelmän hallintokustannuksiin saataisiin komitean laskelmien mukaan säästöä, kun lapsilisät maksettaisiin palkanmaksun yhteydessä. Kokonaiskustannukset eivät muuttuisi nykyisestään.
6. Perhekustannusten tasaus toteutuisi uudessa järjestelmässä nykyistä paremmin, koska nykyinen veronhuojennus suosii enemmän suurituloisia kuin pienituloisia. Kun veroasteikko on progressiivinen ja kun lapsivähennykset tehdään verotettavasta tulosta, lapsivähennys merkitsee nyt sitä suurempaa markkamääräistä etua kuta suuhemmat tulot ovat kyseessä. Suurituloiset eivät hyötyisi uuden järjestelmän mukaan vaan kaikki saisivat saman suuruisen edun tulojen suuruudesta riippumatta.

(Lähde: Soziale Sicherung, Sozialenquête, in der Bundesrepublik Deutschland. Bericht der Sozialenquête-Kommission, W. Kohlhammer GmbH., Bonn 1966.)